

Vlaanderen
is omgeving

Overzicht van recente globale evaluaties van de potentiële gezondheidsrisico's van elektromagnetische velden (EMV) - ELF

 Rapport

DEPARTEMENT
OMGEVING

omgevingvlaanderen.be

Overzicht van recente globale evaluaties van de potentiële gezondheidsrisico's van elektromagnetische velden (EMV) - ELF

Auteurs

Maurits de Ridder – UGent

Maryse Ledent – Sciensano

Birgit Mertens – Sciensano

Met betrekking tot borstkanker werd de associatie die in 2001 werd vastgesteld niet bevestigd door vervolgonderzoeken. De beschikbare deskundigenrapporten zijn het erover eens dat er geen verband bestaat tussen blootstelling aan laagfrequente elektromagnetische velden en deze pathologie, en de analyse van epidemiologische studies die tussen 2010 en 2015 zijn gepubliceerd, is het met deze conclusie eens. Aldus laat de dataset niet toe om te besluiten of er al dan niet een effect van magnetische velden op borstkanker is.

Met betrekking tot hersentumoren suggereren twee studies de mogelijkheid van een verband tussen beroepsmatige blootstelling aan laagfrequente elektromagnetische velden en het optreden van glioom of meningeoom, en twee studies vinden geen verband. Op dit moment zijn de gegevens te heterogeen om te concluderen of er een verband is met blootstelling aan laagfrequente elektromagnetische velden en verdere studies zijn nodig op dit gebied.

Wat amyotrofische laterale sclerose (ALS) betreft, tonen sommige studies ondanks de beperkingen die in hun analyse werden vastgesteld, een verband aan tussen ALS en een beroep met betrekking tot elektriciteit. Deze link kan worden verklaard door verschillende factoren van blootstelling: magnetisch veld, elektrische schok of synergie tussen fysische agentia en chemische stoffen, enz. Hoewel de huidige gegevens niet de conclusie ondersteunen dat er een verband bestaat tussen blootstelling aan lage frequenties en ALS, is verder onderzoek op dit gebied een prioriteit.

Voor andere pathologieën (andere kankers van kinderen en volwassenen, andere degeneratieve ziekten) zijn de gegevens te fragmentarisch om te concluderen of er al dan niet een verband is met blootstelling aan laagfrequente elektromagnetische velden.

3. Nederland

Hoogspanningslijnen en gezondheid deel I: kanker bij kinderen.

Gezondheidsraad Nr. 2018/08, Nederland (18 april 2018).

<https://www.gezondheidsraad.nl/nl/taak-werkwijze/werkterrein/gezonde-leefomgeving/hoogspanning-en-gezondheid-deel-i-kanker-bij-kinderen>

De commissie Elektromagnetische velden van de Gezondheidsraad heeft de gegevens over een mogelijke relatie tussen de blootstelling aan magnetische velden die worden opgewekt door bovengrondse en ondergrondse elektriciteitslijnen en het optreden van kanker bij kinderen opnieuw en in meer detail geanalyseerd, met inbegrip van de meest recente onderzoeken. De meeste onderzoeken meten niet de exacte blootstelling van kinderen, omdat dat te complex en tijdrovend is. In plaats daarvan wordt in sommige onderzoeken gekeken naar de afstand tussen de woning van het kind en de elektriciteitslijn, omdat met toenemende afstand de door de lijn veroorzaakte magneetveldsterkte afneemt en de afstand daarmee een indicatie geeft voor de magneetveldsterkte in de woning. In andere onderzoeken wordt de magneetveldsterkte in de woning bepaald door middel van berekeningen, metingen, of combinaties van beide. Leukemie bij kinderen.

De meta-analyses van de commissie van de gegevens over afstand tot bovengrondse elektriciteitslijnen en het optreden van kinderleukemie laten geen duidelijke associaties met het optreden van kinderleukemie zien. Binnen een afstand van 0 tot 100 meter is er geen duidelijke toename van de risicoschatting naarmate men dichterbij een hoogspanningslijn woont. Bij een afstand van 0 tot 50 meter is het risico naar schatting verhoogd met een factor 1,2 en bij een afstand van 50 tot 100 meter met een factor 1,3. Het risico bij een afstand van 100 tot 200 meter is niet verhoogd, maar die schatting is gebaseerd op slechts drie onderzoeken.

Uit de analyses komen geen duidelijke aanwijzingen dat de hoogte van de spanning op de lijn van invloed is op de hoogte van het risico, maar er is slechts een gering aantal onderzoeken beschikbaar over hoogspanningslijnen met een lijnspanning van 200 kV of meer.

De resultaten van onderzoeken in de meta-analyses zijn heterogeen, wat de zeggingskracht van de uitkomsten van de meta-analyses van de commissie vermindert.

